

Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право
УДК 329.78

Мельник Олександр Миколайович

*викладач кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін
Криворізький факультет
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Мельник Александр Николаевич

*преподаватель кафедры социально-политических и экономических дисциплин
Криворожский факультет
Национального университета «Одесская юридическая академия»*

Melnyk Oleksandr

*Lecturer of the Department of Socio-Political and Economic Disciplines
Kryvyi Rih Faculty of the National University Odesa Law Academy
ORCID: 0000-0002-1335-3310*

Лисенко Світлана Олександрівна

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри соціально-гуманітарних наук
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту*

Лысенко Светлана Александровна

*кандидат философских наук,
доцент кафедры социально-гуманитарных наук
Приднепровская государственная академия физической культуры и спорта*

Lysenko Svitlana

*Candidate of Philosophic Sciences,
Associate Professor at the Social and Humanitarian Sciences Department
Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sport
ORCID: 0000-0002-4222-7049*

Комнатний Сергій Олександрович

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Національна академія внутрішніх справ*

Комнатный Сергей Александрович

*кандидат педагогических наук,
старший преподаватель кафедры гражданско-правовых дисциплин
Национальная академия внутренних дел*

Komnatnyi Serhii

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Civil Law Disciplines
National Academy of Internal Affairs
ORCID: 0000-0002-2124-2047*

**ДЕРЖАВНА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА: МІЖНАРОДНІ ТА
НАЦІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ**

**ГОСУДАРСТВЕННАЯ МОЛОДЕЖНАЯ ПОЛИТИКА:
МЕЖДУНАРОДНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ СТАНДАРТЫ
STATE YOUTH POLICY: INTERNATIONAL AND NATIONAL
STANDARDS**

Анотація. В Україні, як і в будь-якій іншій державі розроблено стратегію розвитку молоді у рамках досягнення нею можливостей і здобуття досвіду, завдяки яким відбуватиметься краща інтеграція у суспільство. Правові аспекти молодіжної політики в Україні регламентуються положеннями Закону України «Про основні засади молодіжної політики», Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики», Закону України «Про затвердження Національного знаку якості та критеріїв якості для

молодіжних центрів», Державною цільовою соціальною програмою «Молодь України» на 2021-2025 роки. Одним із основних напрямків державної молодіжної політики є напрямок забезпечення молоді житлом. Законодавством встановлено, що молоді особи і молоді сім'ї повинні одержувати пільгові довготермінові державні кредити для будівництва та придбання квартир та житлових будинків за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Визначальним напрямком розвитку молодіжної політики в Україні також виступає забезпечення молоді належними умовами для розвитку та підвищення їх творчого та інтелектуального потенціалу. Ефективна реалізація молодіжної політики у країнах Європейського Союзу також проводиться за рахунок діяльності Головного управління освіти, молоді, спорту та культури. Розглядаючи особливості впровадження Україною досвіду європейських країн у сферу молодіжної політики, треба зауважити про проведення активного укладення міжнародних молодіжних контактів. Зокрема особлива увага у такому процесі покладена на імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також про співробітництво між Україною. Нині для України першочерговим етапом у процесі реалізації молодіжної політики виступає залучення різних громадських інституцій у цей процес. Водночас прагнення до інтеграції України у Європейський Союз ставить перед нею завдання забезпечення неупередженого та об'єктивного розвитку молоді та сприяння функціонуванню молодіжних об'єднань.

Ключові слова: *державна молодіжна політика, молодіжні об'єднання, забезпечення молоді житлом, інтелектуальний та творчий потенціал, законодавство, співробітництво.*

Анотація. *В Украине, как и в любом другом государстве, разработана стратегия развития молодежи в рамках достижения ею*

возможностей и получения опыта, благодаря которым будет происходить лучшая интеграция в общество.

Ключевые слова: государственная молодежная политика, молодежные объединения, обеспечение молодежи жильем, интеллектуальный и творческий потенциал, законодательство, сотрудничество.

Summary. In Ukraine, as in any other country, a strategy for the development of young people has been developed in the framework of achieving their opportunities and gaining experience, which will lead to better integration into society. Legal aspects of youth policy in Ukraine are regulated by the Law of Ukraine "On Basic Principles of Youth Policy", the Decree of the President of Ukraine "On Additional Measures to Implement State Youth Policy", the Law of Ukraine "On Approval of the National Quality Mark and Quality Criteria for Youth Centers". social program "Youth of Ukraine" for 2021-2025. One of the main directions of the state youth policy is the direction of providing youth with housing. The law stipulates that young people and young families must receive preferential long-term government loans for the construction and purchase of apartments and houses at the expense of state and local budgets. Determining the development of youth policy in Ukraine is also providing young people with appropriate conditions for development and increasing their creative and intellectual potential. Effective implementation of youth policy in the European Union is also carried out through the activities of the Main Department of Education, Youth, Sports and Culture. Considering the peculiarities of Ukraine's implementation of the experience of European countries in the field of youth policy, it should be noted that the active establishment of international youth contacts. In particular, special attention in this process is paid to the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the EU, as well as cooperation between Ukraine. At present, the involvement of various

public institutions in this process is a priority stage in the process of youth policy implementation in Ukraine. At the same time, the desire to integrate Ukraine into the European Union sets it the task of ensuring the impartial and objective development of youth and promoting the functioning of youth associations.

Key words: *state youth policy, youth associations, provision of youth with housing, intellectual and creative potential, legislation, cooperation.*

Постановка проблеми. Одним із ключових напрямків діяльності багатьох країн світу, в тому числі і України, є молодіжна політика. В Україні, як і в будь-якій іншій державі розроблено стратегію розвитку молоді у рамках досягнення нею можливостей і здобуття досвіду, завдяки яким відбудуватиметься краща інтеграція у суспільство. Правильно зреалізовані засади стратегії розвитку молоді дадуть можливість молоді не лише стати активними членами суспільства, але і дозволять у перспективі згенерувати молодь у силу здійснення в майбутньому позитивних змін у державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні проблеми становлення та розвитку молодіжної політики в Україні досліджували та працювали над їх вирішенням такі відомі вчені та науковці, як В. Бородін, Н. Бровко, Л. Кіндрат, М. Кравченко [1], В. Орлова, Н. Подобєд, Савіцький [2], С. Сімакова [3], А. Юрчук та інші. Зокрема, В. Савіцьким [2] зазначено, що у контекст державної молодіжної політики має бути закладено поняття молоді як основного стратегічного ресурсу держави та суспільства в цілому. Так, засадами державної молодіжної політики, на думку науковця, мають бути посилення уваги на пошук нових напрямків вирішення проблем сучасної молоді та оптимізування процесу досягнення завдань, що визначені державною молодіжною політикою України. У контексті пошуку нових напрямів реалізації державної молодіжної політики

доцільно раз і назавжди відмовитись від трактування цієї політики як способу здобуття молоддю привілейованих умов, на відміну від інших соціальних груп населення. Молодіжна політика в Україні має, перш за все, базуватися на інтересах молоді. Н. Бровко та С. Сімакова [3], вивчаючи особливості та правові засади молодіжної політики в Україні, особливу увагу звертають на аспект врахування молодіжної політики країн ЄС у контексті реалізації принципів цієї політики в Україні. Так, за дослідженнями науковців, основні засади реалізації молодіжної політики багатьох європейських держав базуються на правах людини, а також на низці демократичних стандартах. Такі права та стандарти дозволяють зорієнтувати молодіжну політику на шлях залучення молоді у процес розроблення та реалізації умов, які повинні ставитись до навчання, до надання можливостей молоді чи до здобуття досвіду молоддю. З огляду на те, доцільно зауважити, що політика багатьох країн Європейського Союзу націлена на цінування молоді як індивідів та визначення їх ролі у реалізації державної політики та впливу на суспільні процеси. Також доцільно відзначити позицію М. Кравченко [1] про те, що українська молодь все більше націлена на розвиток своєї трудової діяльності у європейських країнах. Так, європейські країни створюють перед українською молоддю ряд перспектив, тому сучасна талановита українська молодь впевнено шукає шляхи самореалізації та достойного рівня життя не в Україні, а за кордоном, зокрема у країнах Європейського Союзу. Тому нагальним вирішенням цієї проблеми виступає насамперед імплементація європейських стандартів життя в Україні.

Мета статті націлена на розкриття правових засад державної молодіжної політики, виходячи із міжнародних та національних стандартів її регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті розкриття мети дослідження треба насамперед звернути увагу на правові аспекти

регулювання молодіжної політики, що регламентуються положеннями Закону України «Про основні засади молодіжної політики» [4]. Так, цьому документі зазначено, що молодіжна політика – це один із напрямків політики держави, основною спрямованістю якого виступає формування соціально-економічних, організаційних, політичних, правових умов та гарантій для інтеграції та соціалізації дітей і молоді у суспільні процеси, які проводяться в інтересах дітей і молоді, а також за їх участю [4].

Виходячи із цього, ключові завдання проведення молодіжної політики в Україні полягають у (відповідно до статті 3 Закону України «Про основні засади молодіжної політики» [4]): 1) формуванні сприятливих умов до процесу залучення молоді в сферу громадської, політичної, соціально-економічної, культурної діяльності суспільного життя, а також у систему популяризації ролі і важливості участі молоді в процесах ухвалення управлінських рішень, зокрема тих, що стосуються головних аспектів здійснення державної політики в Україні; 2) комплексній підтримці молоді у процесах підвищення їхнього соціально-економічного потенціалу, зокрема з ціллю вирішення житлових задач та/чи задач, що стоять у контексті досягнення професійного розвитку, а також задач працевлаштування, задоволення на належному рівні освітніх, медичних, культурних чи інших потреб; 3) створенні національної, громадянської і культурної ідентичності молоді в Україні; 4) повноцінному забезпеченні розвитку на інституційному рівні молодіжних і дитячих громадських об'єднань, а також різних молодіжних центрів та посилення їх ролі в процесах підвищення рівня соціалізації молоді; 5) сприянні розвитку молодіжної інфраструктури; 6) сприянні розвитку національного і міжнародного молодіжного співробітництва.

Сучасна молодіжна політика в Україні, окрім Закону України «Про основні засади молодіжної політики», проводиться також на засадах Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025

роки [5]. З огляду на зазначене вище, одним із основних напрямків державної молодіжної політики є напрямок забезпечення молоді житлом. Варто зазначити, що основні функції для реалізації цього напрямку державної молодіжної політики покладені на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Так, відповідно до статті 16 Закону України «Про основні засади молодіжної політики» [4], органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування мають:

- а) розроблятися та забезпечуватися дії щодо виконання державних цільових і місцевих програм, які націлені на формування сприятливих житлово-побутових умов для молоді, що мешкає у гуртожитках;
- б) проводитися заходи стосовно більш масштабнішої діяльності у напрямку будівництва житла для молоді та покращення функціонування системи пільгового забезпечення житлом молодих осіб та/чи молодих сімей;
- в) розроблятися фінансово-кредитні механізми щодо забезпечення молоді економічною доступністю до житла зокрема за рахунок:
 - 1) надання житла у лізинг із правом викупу такого житла;
 - 2) здійснення оплати вступних пайових внесків у випадку вступу до молодіжних житлових комплексів чи до житлово-будівельних кооперативів;
 - 3) надання різних пільгових довготермінових державних кредитів на проведення будівництва та/чи придбання житлових будинків та квартир;
 - 4) фінансування будівництва житла для молодих сімей та молодих осіб через застосування спеціальних житлово-накопичувальних депозитних рахунків у комерційних банках;
- г) розроблятися механізми по залученню позабюджетних коштів для здійснення фінансування житлових програм для молодих осіб.

Законодавством встановлено, що молоді особи і молоді сім'ї повинні одержувати пільгові довготермінові державні кредити для будівництва та придбання квартир та житлових будинків за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. Також у бюджеті має бути передбачена виплата коштів

на оплату вступних пайових внесків внаслідок вступу до житлово-будівельних кооперативів або до молодіжних житлових комплексів [4].

Для посилення соціально-економічних, організаційних і правових гарантій як фізичного, так і духовного та інтелектуального розвитку молоді, а також з ціллю реалізації державної молодіжної політики Указом Президента України «Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики» від 4 грудня 1996 року № 1165/96 [6] було створено Фонд сприяння молодіжному житловому будівництву, правонаступником якого є Державна спеціалізована фінансова установа «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву». Ця установа функціонує на засадах статуту, що затверджений наказом Міністерства розвитку громад та територій від 30.03.2021 №75.

Разом з тим, потрібно зауважити, що визначальним напрямком розвитку молодіжної політики в Україні також виступає забезпечення молоді належними умовами для розвитку та підвищення їх творчого та інтелектуального потенціалу. Як приклад, треба неодмінно у такому процесі опиратись на досвід Великобританії. Так, у цій країні функціонує ряд організацій, основним видом діяльності яких є забезпечення підтримки обдарованої молоді. Підтримка надається молоді організаціями за рахунок впровадження багатьох освітніх проектів, залучення молоді до участі у семінарах, вебінарах, конференціях, круглих столах. Однією із таких організацій у Великобританії є Національна освітня асоціація для обдарованих дітей. Ще однією організацією є Управління стандартами в галузі освіти, до компетенцій якої належить проведення контролю та урегулювання процесів надання освітніх послуг, надання послуг різним освітнім інспекціям [7].

Ефективна реалізація молодіжної політики у країнах Європейського Союзу також проводиться за рахунок діяльності Головного управління освіти, молоді, спорту та культури. Окрім цієї структури, деякі держави-

члени Європейського Союзу вносили пропозиції про створення Європейських молодіжних центрів у кожній із них, однак Рада Європи аж ніяк не мала можливості управляти такими центрами, а також не мала додаткових коштів на їх утримання. Проте, незважаючи на такі засади, Радою Європи було висунуто ініціативу про те, що саме державні органи повинні брати безпосередню участь у створенні в кожній із країн Європейських молодіжних центрів [8]. До прикладу, в Угорщині та Франції, зокрема у Будапешті і Страсбурзі були створені такі молодіжні центри, які і виступали важливою опорою реалізації молодіжної політики Радою Європи. На базі цих центрів функціонували освітні лабораторії, в основу діяльності яких було закладено розроблення стандартів підвищення якості роботи молоді. Роль Європейських молодіжних центрів з позиції Ради Європи полягає у наданні допомоги молодим особам у здобутті високоякісної освіти, захищенні їх фізичного простору та забезпеченні належних умов для проживання [9].

Розглядаючи особливості впровадження Україною досвіду європейських країн у сферу молодіжної політики, треба зауважити про проведення активного укладення міжнародних молодіжних контактів. Зокрема особлива увага у такому процесі покладена на імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також про співробітництво між Україною та ЄС у напрямку «розвитку волонтерського руху, неформальної освіти для молоді та молодіжних робітників як засобу сприяння участі молоді в демократичному житті та ринку праці, діяльності молодіжних організацій і діалогу з питань молодіжної політики, у тому числі через програми ЄС у сфері молоді, зокрема, «Еразмус +», тобто Україна тісно співпрацює з європейськими державами» [10]. З ціллю забезпечення на належному рівні міжнародного молодіжного співробітництва між Радою Європи та Україною було підписано Рамкову програму співпраці у сфері молодіжної політики на 2016-2020 рр. [11].

Висновки і перспективи подальших розвідок. За результатами проведених досліджень встановлено, що стратегічною метою проведення молодіжної політики в Україні є формування належних умов для забезпечення самореалізації і творчого розвитку молоді, а поза як – громадянина України. Ефективне проведення молодіжної політики в Україні дозволяє підвищити інноваційний та інтелектуальний потенціал сучасної молоді у перспективі майбутньої професійної діяльності. Державна молодіжна політика в Україні націлена на збереження та нарощення цінностей українського народу на чолі із молоддю, на розвиток та посилення позиції України в світі як незалежної, демократичної, правової держави. Тому, опираючись на зазначене вище, нині для України першочерговим етапом у процесі реалізації молодіжної політики виступає залучення різних громадських інституцій у цей процес. Водночас прагнення до інтеграції України у Європейський Союз ставить перед нею завдання забезпечення неупередженого та об'єктивного розвитку молоді та сприяння функціонуванню молодіжних об'єднань.

Література

1. Кравченко М. В. Європейські перспективи української молоді: можливості та загрози. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 2. С. 275-279.
2. Савіцький В. Молодіжна політика в сучасних умовах. URL: https://www.zhitomir.info/post_1766.html (дата звернення 25.11.2021).
3. Бровко Н. І., Сімакова С. І. Молодіжна політика в Україні: український та європейський досвід. International scientific and practical conference «Features of the application of regulations: the experience of foreign countries» : Conference proceedings, July 1-2, 2020. Arad : 108 p.

4. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27.04.2021 № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (дата звернення: 25.11.2021).
5. Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021 2025 роки та внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-molod-ukrayini-na-20212025-roki-ta-vnesennya-zmin-do-deyakih-aktiv-kabinetu-ministriv-ukrayini-579-020621> (дата звернення: 25.11.2021).
6. Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики: Указ Президента України від 4 грудня 1996 року № 1165/96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1165/96#Text> (дата звернення: 25.11.2021).
7. Світові мережеві ресурси підтримки розвитку обдарованості. К.: Інститут обдарованої дитини. 2012. 52 с.
8. Про затвердження Національного знаку якості та критеріїв якості для молодіжних центрів: Закон України від 03.08.2017 № 3284. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17> (дата звернення: 25.11.2021).
9. Савельєв Є. В., Шарова, О. С. Просування цінностей і стандартів ЄС у сфері молодіжної політики в країнах Європи. Вчені записки Університету «КРОК». 2020. № 1 (57). С. 44-49.
10. Молодіжна політика в Україні. Висновки Команди міжнародних оглядачів Ради Європи. URL: <https://sdg.org.ua> (дата звернення: 25.11.2021).
11. Рамкова програма співробітництва між Міністерством молоді та спорту України та Радою Європи у сфері молодіжної політики на 2016 2020 роки. URL:

https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Rada_EU/rankova-programa.pdf (дата звернення: 25.11.2021).

References

1. Kravchenko, M. V. (2015). Jevropejski perspektyvy ukrajinskoji molodi: mozhyvosti ta zaghrozy [European perspectives of Ukrainian youth: opportunities and threats]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnja*, 2, 275-279.
2. Savicjkyj, V. Molodizhna polityka v suchasnykh umovakh. Retrieved from: https://www.zhitomir.info/post_1766.html (Accessed 25.11.2021).
3. Brovko, N. I., Simakova, S. I. (2020). Molodizhna polityka v Ukraini: ukrajinskyj ta jevropejskyj dosvid [Youth policy in Ukraine: Ukrainian and European experience]. *International scientific and practical conference «Features of the application of regulations: the experience of foreign countries» : Conference proceedings, July 1-2*, 108.
4. Pro osnovni zasady molodizhnoji polityky: Zakon Ukrainy vid 27.04.2021 № 1414-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text> (Accessed 25.11.2021).
5. Pro zatverdzhennja Derzhavnoji ciljovoji socialjnoji prohramy «Molodj Ukrainy» na 2021-2025 roky ta vnesennja zmin do dejakych aktiv Kabinetu Ministriv Ukrainy. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-molod-ukrayini-na-20212025-roki-ta-vnesennya-zmin-do-deyakh-aktiv-kabinetu-ministriv-ukrayini-579-020621> (Accessed 25.11.2021).
6. Pro dodatkovi zakhody shhodo realizaciji derzhavnoji molodizhnoji polityky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 4 ghrudnja 1996 roku № 1165/96. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1165/96#Text> (Accessed 25.11.2021).

7. Svitovi merezhevi resursy pidtrymky rozvytku obdarovanosti. K.: Instytut obdarovanoji dytyny, 2012. 52 s.
8. Pro zatverdzhennja Nacionaljnogho znaku jakosti ta kryterijiv jakosti dlja molodizhnykh centriv: Zakon Ukrainy vid 03.08.2017 № 3284. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17> (Accessed 25.11.2021).
9. Saveljjev, Je. V., Sharova, O. S. (2020). Prosuvannja cinnostej i standartiv JeS u sferi molodizhnoji polityky v krajinakh Jevropy [Promotion of EU values and standards in the field of youth policy in Europe]. Vcheni zapysky Universytetu «KROK», 1 (57), 44-49.
10. Molodizhna polityka v Ukraini. Vysnovky Komandy mizhnarodnykh oghljadachiv Rady Jevropy. Retrieved from: <https://sdg.org.ua> (Accessed 25.11.2021).
11. Ramkova prohrama spivrobotnyctva mizh Ministerstvom molodi ta sportu Ukrainy ta Radoju Jevropy u sferi molodizhnoji polityky na 2016-2020 roky. Retrieved from: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Rada_EU/ramkova-programa.pdf (Accessed 25.11.2021).